

Književni program „Rijeka riječi“ i izborni predmet Kreativno čitanje i pisanje u Prvoj riječkoj hrvatskoj gimnaziji

**Program koji povezuje srednjoškolce i riječku/hrvatsku
literarnu i umjetničku scenu**

Sandra Vidović, prof. i dipl. knjižničarka

**Voditeljica ŽV-a srednjoškolskih knjižničara PGŽ-a
Prva riječka hrvatska gimnazija**

sandra.vidovic2@skole.hr

Helena de Karina, prof. hrvatskoga jezika

Prva riječka hrvatska gimnazija

helena.dekarina@skole.hr

Učenici Prve riječke hrvatske gimnazije prvi su hrvatski srednjoškolci koji su u svojoj satnici imali izborni predmet Kreativno čitanje i pisanje u okviru kojeg su se redovito družili s autorima književnih djela i to uglavnom autorima koji pripadaju riječkom području. Još 2017. godine u Gimnaziji je, povodom obilježavanja 390. obljetnice Škole, osmišljen i pokrenut program Književni festival „Rijeka riječi“, projekt književnih radionica i susreta s ciljem afirmacije lokalne književne scene okupljene oko neformalne književne skupine Ri Lit. Kako je interes za druženja s autorima bio velik, tako je Projekt prerastao u međugeneracijski izborni predmet Kreativno čitanje i pisanje za učenike 3.

i 4. razreda općeg gimnazijskog smjera. Temeljni koncept predmeta je rad usmjeren na jezične djelatnosti čitanja, pisanja, slušanja i govorenja, a cilj je približiti suvremeno književno stvaralaštvo mladima i razviti čitateljsku publiku.

Interes za pokretanjem ovakvog načina poučavanja književnosti pokazatelj je koji pobija tvrdnje da mlade danas ne zanima književnost, čitanje i pisanje, kultura općenito. Problem nastaje u tradicionalnom pristupu nastavi kakvoga nema u ovome predmetu. Srećom, novi kurikulum Hrvatskoga jezika omogućava autonomiju nastavnika u izboru strategija, oblika rada i izbora sadržaja, što su profesorice iskoristile u promišljanju predmeta. Aktivnosti poput Književnog programa „Rijeka riječi“ i učeničkog lista Kult bile su dodatna motivacija za pokretanje izbornog predmeta. Odjednom su u školi imali veću skupinu učenika koja je htjela čitati, slušati, razgovarati i pisati. To je bilo dovoljno da shvate kako im treba omogućiti da svoje interese i vještine realiziraju u okviru izborne nastave.

Na nastavi Kreativnog čitanja i pisanja učenici su veoma aktivni i zaposleni. Čitaju tekstove suvremenih hrvatskih autorica/a, razgovaraju o njima, čitaju recenzije i kritike, gledaju i slušaju snimke književnih razgovora na YouTubeu, analiziraju, promišljaju, crtaju stripove, izrađuju fanzine i samizdate, povezuju književnost sa suvremenim društvenim trenutkom. Puno pišu jer su u okviru nastave imali i radionice kreativnog pisanja s riječ-

kim književnikom Enverom Krivcem. Sve te aktivnosti pripremaju učenike za književne susrete. Neposredno pred sam susret na nekom od virtualnih prostora otvara se dokument na kojemu svi surađuju. Obveza je svakoga učenika napisati pitanja, komentare, mišljenja za pisca s kojim im predstoji susret. Imaju apsolutnu slobodu u postavljanju pitanja, kao i u mnogočemu drugome što rade. Bitno je da svatko ima pravo izraziti svoje (čitateljsko) mišljenje, uz dva obvezna kriterija – uvijek argumentirati i nikad to činiti *ad hominem*.

Jedna od ključnih ideja predmeta je prelaženje granica između formalnog i neformalnog obrazovanja, književnosti i društva, poticanje učeničkog propitivanja unutar i izvan postavljene obrazovne paradigme po konceptu jednoga od najznačajnijih suvremenih pedagoških teoretičara Henryja Girouxa. Uglavnom rade suvremene hrvatske autore koji se biraju prema načelu reprezentativnosti, prate recentne događaje i imena na hrvatskoj književnoj sceni, ali prate i obljetnice ljudi koji su ostavili trag u hrvatskom književnom ili novinarskom prostoru.

Početakom 2020. godine obilježili su drugu godišnjicu smrti Predraga Lucića, a potom su, u prostoru riječkog RiHuba, priredili svojevrsni *hommage* Predragu. Njihov je gost, Boris Dežulović, poznati književnik, kolumnist i satiričar, približio gimnazijalcima djelovanje svog preminulog prijatelja, govoreći o časopisu *Feral Tribune*, smijehu slobode i

važnosti satire za zdravlje društva. U veljači ove godine, prije prelaska na online nastavu ugostili su jednog od najpoznatijih hrvatskih urednika, Krunu Lokotara koji je gimnazijalcima pričao o afirmaciji književnosti i usponu brojnih autora koji danas čine centralni dio književne scene, o književnim nagradama i festivalima i koječemu drugom.

Tijekom četiri godine aktivnosti u prostorima školske knjižnice ugostili su mnogo reprezentativnih imena suvremene književne i umjetničke scene. Njihovi gosti bili su Bekim Sejranović, Sven Popović, Vlado Martek, Bojan Krivokapić. Intervjuirali su i Slavenu Drakulić prilikom gostovanja u Gradskoj knjižnici Rijeka. No, iako rado surađuju sa svima, ipak su njihovi najvjerniji gosti riječki autori okupljeni oko neformalne književne skupine RiLit. U četiri godine u Školi su gostovali gotovo svi članovi RiLit skupine: Enver Krivac, Željka Horvat Čeč, Zoran Žmirić, Tea Tulić, Davor Mandić, Vlado Simcich Vava, Igor Beleš, Zoran Krušvar, Izet Medošević. Neki od njih postali su i ostali prijatelji škole, učenika i nastavnika s kojima se rado sreću i izvan prostora škole.

Ideju projekta i svoja iskustva nastojali su proširiti i u druge škole u zajednici. Tako su njihovi gosti – književnici sudjelovali na druženjima s učenicima Gimnazije Andrije Mohorovičića, Graditeljske i tehničke škole Rijeka, a svi oni, zajedno s gimnazijalcima iz Pule, organizirali su zajedničko druženje u Art kinu Croatia.

U ovoj školskoj godini, koja ni po čemu nije slična niti jednoj do sada, organizacija nastave u mješovitim razrednim skupinama nažalost nije bila moguća. Stoga je predmet Kreativno čitanje i pisanje stavljen u fazu mirovanja, ali to ne znači da gimnazijalci i njihovi profesori ne prate suvremena zbivanja u književnosti. Snalaze se u uvjetima u kojima su se našli pa su, poštujući epidemiološke mjere, ugostili prvu putujuću knjižaru i njenu vlasnicu Maju Klarić. Susret učenika prvih razreda i hrvatske putopjesnikinje i njenog zaštitnog bookmobila održao se na ušću Rječine, ispred Exportdrva. Zbog epidemiološke situacije lektiru pod nazivom „4 brave“ autorice Željke Horvat Čeč odradili su putem Zoom platforme. Dok su učenici bili u učionici, gošća je s druge strane ekrana odgovarala na njihova pitanja.

U ovoj školskoj godini bilo je planirano još mnogo zanimljivih druženja i susreta, ali neki od njih ipak moraju pričekati neka bolja vremena. Nadaju se da će do kraja godine uspjeti ugostiti umjetnicu, glumicu Jelenu Lopatić, koja će odgovarati na njihova pitanja o spoju kazališnih umjetnosti i književnosti te da će putem tehnologija održati druženje s Monikom Herceg i njenom poezijom.

Sve ove lijepe priče u protekle četiri godine ne bi bilo ili bi bila puno skromnija da ih u tome nije podupirao Grad Rijeka sredstvima iz Programa javnih potreba u kulturi kao i Art kino Croatia, Muzej moderne i suvremen umjetnosti Rijeka, Rijeka – EPK. Nadaju se da će se suradnja nastaviti i u budućnosti jer čitanjem odgajamo i obrazujemo generacije sposobne za uspješno funkcioniranje i participaciju u današnjem društvu – one koji će sutra kritički promišljati i biti sposobni odgovoriti na izazove života.